

Direktoratet for arbeidstilsynet
Statens Hus
7468 Trondheim

Kopi: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Oslo, 16.06.2009

Deres referanse: 2008/35228 1977/2009

Høringssvar til ny forskrift om sikkerhet og helse ved arbeid under vann eller økt omgivende trykk

Norges Dykkeforbund (NDF), PADI Nordic (PADI), IANTD Nordic, Global Underwater Explorers (GUE) og Norges Grottedykkerforbund (heretter omtalt som utdanningsorganisasjonene) viser til Direktoratet for arbeidstilsynets brev av 10.03.09 og vil med dette avgi et felles høringssvar til ny forskrift om sikkerhet og helse ved arbeid under vann eller økt omgivende trykk.

Disse organisasjonene står for den vesentlige delen av all utdanning av fritidsdykkere i Norge og har totalt 6 800 sertifiseringer pr. år av fritidsdykkere, herunder også såkalt teknisk dykking. Dette er altså en betydelig næring og bidrar samtidig til at mange mennesker kan få en trygg opplæring i fritidsdykking samtidig som det er en aktivitet med positiv verdi både for individ og samfunn.

Tradisjonell fritidsdykking

Utdanningsorganisasjonene vil bemerke at Direktoratet for arbeidstilsynet synes å ha tatt hensyn til noen av de kommentarene for tradisjonell fritidsdykking som NDF og PADI avga i sitt innspill til referansegruppen den 29.09.07. Imidlertid er det i dette høringsforslaget flere punkter som utdanningsorganisasjonene har store problemer med å se både er hensikts- og sikkerhetsmessig nødvendige for vår virksomhet. I arbeidet i referansegruppen har NDF og PADI flere ganger påpekt utfordringene med å lage en felles forskrift som skal omfavne så vidt forskjellige dykkeoperasjoner og risikomomenter. Dette var bl.a. bakgrunnen for at NDF og PADI prinsipalt har anført i brev av 02.07.07 at opplæring i dykking (dykkeinstruksjon) unntas fra denne forskrift om dykking og at tilsyn legges til Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Dette fordi at opplæring av elever (kunder) allerede i dag er regulert av DSB og det er uheldig å ha to forskrifter som regulerer samme dykkeoperasjoner og som på flere områder kan komme i direkte konflikt med hverandre.

Teknisk dykking

Videre ble det anført at teknisk dykking (dvs. dykking dypere enn 40 meter, flere forskjellige gassblandinger, rebreathere, grottedykking, mange flasker osv.) er en utbredt dykkeaktivitet både i Norge og resten av verden, og er på mange områder i dykkesammenheng teknologisk ledende. Etter den foreslåtte forskrift er slik opplæring ikke praktisk mulig å gjennomføre pga. de, etter vårt syn, urimelige og ikke dokumenterte sikringsmessige krav i den foreslåtte

forskrift. Utdanningsorganisasjonene mener at dersom dette ikke endres, kan det føre til enten at deler av denne opplæringen flyttes ut av landet, eller at det drives i det skjulte uten offentlige tilsyn. Dersom slik utdanning heller ikke tilbys i Norge, kan dette føre til at fritidsdykkere dykker uten nødvendig opplæring og på den måte skaper flere ulykker. Alle disse forholdene er svært uheldige og må være utilsiktet fra arbeidstilsynets side.

Instruksjonsdykking av fritidsdykkere er sikker dykking

Vi vil gjøre arbeidstilsynet oppmerksom på at det hvert år i Norge gjennomføres over 30 000 instruksjonsdykk av dykkeinstruktører under opplæring av fritidsdykkere. Det er ikke rapportert alvorlige ulykker eller helseskader for våre instruktører under utøvelse av denne virksomheten. Det er i motsetning til ordinære yrkesdykkere heller ikke dokumentert noen dødsulykker de 40 år som vi har data for. Bruker vi et forsiktig gjennomsnittlig estimat på 15 000 instruksjonsdykk de siste 40 år så får vi nærmere 600 000 dykk uten dødsulykker. Dette viser at vi driver en ansvarlig og sikkerhetsmessig forsvarlig virksomhet.

Denne er hovedsaklig regulert av våre egne sikkerhetsstandarder og rammeplaner for opplæring. Dette burde ikke være overraskende alle den tid det primære formålet for vår virksomhet er sikkerhetsopplæring og øvelse på tiltak som har til hensikt å forebygge at farlige situasjoner skal oppstå, samt å iverksette nødprosedyrer dersom en uønsket hendelse skulle oppstå. Vi har derfor et svært godt belegg for å påstå at forebygging av skader under vann og risikoreduserende tiltak for våre instruktører er noe som vi har god faglig tyngde og erfaring med. Vi finner det derfor svært urimelig at Direktoratet for arbeidstilsynet gjennom dette forslaget til ny forskrift, opprettholder en del klart urimelige sikringstiltak som vi finner både unødvendige og svært dårlig tilpasset vår virksomhet. De sikkerhetsprosedyrer og operasjonelle betingelser som vi har, løser vi på betydelige bedre måte med egne prosedyrer og sikkerhetstiltak enn de tiltak som arbeidstilsynet har foreslått i dette høringsforslaget.

Utdanningsorganisasjonene påpeker videre at arbeidstilsynets i skriver i sitt brev at dette forslaget sitat:

«skiller seg fra den gjeldende forskrift om dykking, særlig ved at man her har gått bort fra det detaljnivå som gjeldende forskrift inneholder, og i stedet inkludert funksjonelle bestemmelser av mer generell art».

Vi er bare delvis enige at dette er oppnådd i deler av høringsforslaget. Som vi vil komme tilbake til senere, er det flere steder der det er et detaljnivå og ikke funksjonelle bestemmelser for vår virksomhet. Videre finner vi at noen av kravene til sikring opplagt ikke kan være basert på adekvate risikoanalyser og dertil nødvendige og hensiktsmessige sikringskrav for vår virksomhet. Det virker mer som om en viderefører tidligere praksis og oppfatning om hvordan arbeidsdykking tradisjonelt gjennomføres. Det virker som om Direktoratet for arbeidstilsynet ikke har tilstrekkelig kunnskap til hvordan dykkeinstruksjon for fritidsdykkere kan gjennomføres på andre måter med like stor og kanskje endatil større grad av sikkerhet for dykkeinstruktørene.

Utdanningsorganisasjonene vil presisere at dersom dette høringsforslaget blir gjeldende forskrift, så har arbeidstilsynet i praksis forbudt en viktig og nødvendig opplæring i fritidsdykking i Norge, samtidig som at fritidsdykking anses som en positiv fritidsbeskjeftigelse.

Vi har vanskelig for å se at det å skape en slik situasjon er nødvendig. Videre har vi vanskelig for å se at dette kan løses på annen måte enn at arbeidstilsynet er mer villig til å se på alternative måter for å sikre dykkeinstruktører innen fritidsdykkeropplæring. Derfor vil

utdanningsorganisasjonene anmode om et møte med arbeidstilsynet der vi vil utdype våre merknader og kunne besvare ytterligere spørsmål før endelig forskrift blir vedtatt.

Utdanningsorganisasjonene har følgende kommentarer og forslag til alternative løsninger i forslaget til ny forskrift:

§ 35 Bruk av dykke- og behandlingstabeller

Utdanningsorganisasjonene har internasjonale bransjestandarder og rammeplaner som etter vårt syn gir en god og sikker opplæring av dykking med dekompresjonsstopp. Slik forskriften nå er formulert settes det i Norge nå en stopper for å drive opplæring i dekompresjonsstopp i lovlige former etter denne forskrift.

Vi kan her vise til at det f.eks. benyttes dykkegasser som reduserer faren ved nitrogennarkose, oksygenanriket luft (nitrox) som øker sikkerhet ved dekompresjon både med og uten dekompresjonsstopp og prosedyrer som har til hensikt å sikre at en ukontrollert oppstigning ikke oppstår. Trykkammerdekningen i Norge, og mulighet for rask transport, gjør at i de fleste tilfeller vil det være mulig å få en dykker med trykkfallssyke under kammerbehandling innen to timer. Dersom en kommer under behandling i løpet av denne tiden, og i mellomtiden har oksygenbehandling, viser all medisinsk statistikk at dykkere som får trykkfallssyke vil ha svært gode muligheter til å unngå skader.

På denne bakgrunn mener vi at forskriften derfor må ha et unntak:

«Virksomhet som driver opplæring av fritidsdykkere kan gjennomføre dykking med dekompresjonsstopp dersom dette er sikkerhetsmessig forsvarlig pga. alternative sikringstiltak og at transporttid til trykkammer er forsvarlig. Dette skal dokumenteres av virksomheten som driver slik opplæring».

§ 36 Kommunikasjon og kommunikasjonssystemer

Høringsforslaget sier at det skal være talekommunikasjon mellom dykker og dykkeleder. Utdanningsorganisasjonene finner ikke dette kravet nærmere begrunnet i annet enn at det er et krav i gjeldende forskrift (der det også er en unntaksmuligheter for dykkeinstruksjon i «Treningsbasseng») Dette kravet er etter vårt syn ikke et relevant sikringskrav. Da må dette i så fall baseres på en konkret risikoanalyse som skulle tilsi at kommunikasjon skulle kunne gi en sikkerhetsmessig gevinst. Da dette ikke er tilfellet, samt at vi ikke har erfaring som skulle tilsi at dette er et nødvendig sikringskrav, finner vi det svært tvilsomt og unødvendig å innta dette som et krav for vår virksomhet. Det er en normal praksis innen fritidsdykking over hele verden at sikring av meddykker gjøres gjennom et kamerat-system (buddy-system) og dette har vist seg å fungere godt.

Forskriften må derfor ha et unntak:

«Virksomhet som driver opplæring av fritidsdykkere kan gjennomføre dykking uten kommunikasjon eller krav om å avtale linesignaler eller gi opplæring og øvelse i anvendelse av linesignaler».

§ 38 Trykkammer

Det vises innledningsvis her til våre kommentarer vedrørende § 35. Vi gjentar igjen at vi har god praksis, internasjonale bransjestandarder og rammeplaner med der tilhørende sikringssystemer som gjør det mulig å gjennomføre moderat dekompresjonsdykking på et forsvarlig vis uten påviselige skader på dykkeinstruktørene. I Norge er det dessuten en godt utbygd kammerberedskap, og det er fullt mulig å kunne få en skadet dykker under behandling innen to timer. Dersom en klarer dette, så har man svært god medisinsk erfaring på at skadeomfanget er kraftig redusert ved trykkfallssyke og dykkeren vil ha svært gode muligheter til å bli fullstendig frisk.

Forskriften må derfor ha et unntak:

«Virksomhet som driver opplæring av fritidsdykkere kan gjennomføre dekompresjonsdykking (dykking med dekompresjonsstopp) uten trykkammer dersom det er dokumentert risikoanalyse med tilhørende sikringstiltak».

§ 48 Helsekrav

NDF og PADI viser innledningsvis til vår brev av 29.09.07 der vi sier:

«Videre finner vi det uansett svært betenkelig at en går tilbake til legeundersøkelse hvert år fra to år, når det etter vårt kjennskap, ikke er fremlagt faglige medisinske begrunnelser».

Direktoratet for arbeidstilsynet argumenterer for dette kravet med bla. ønske om en harmonisering av regelverket og et «føre var prinsipp» Vi er ikke uenige i et slikt prinsipp, men som arbeidstilsynet selv påpeker, har Helsetilsynet ingen medisinske rapporter som tilsier at en skal endre kravet fra toårig til årlig helsekontroll. Erfaring fra de siste seks år med toårige helsekontroller viser heller ingen indikasjoner på at større hyppighet av legeundersøkelser skulle gi en økt sikkerhet. Vi finner derfor argumentene fra Direktoratet for arbeidstilsynet som ikke tilstrekkelige til å endre gjeldene krav. Til slutt må vi bemerke at de eventuelle helsemessige fordelene ved et «føre var prinsipp», og ønske om harmonisering, må ses i forhold til et kostnad-nytte forhold som på mange andre områder i samfunnet. Et viktig moment i disse vurderinger er å ta hensyn til den økte belastningene på helsevesenet i form av flere unødvendige legeundersøkelser som det ikke er dokumenterte helsemessige gevinster ved. Dersom Direktoratet for arbeidstilsynet uansett skulle innføre dette kravet ber vi om at det åpnes for mulighet til å gjøre en slik undersøkelse hos en allmennpraktiserende lege.

Med hilsen

Per Vangsøy
Norges Dykkeforbund

Trond Skaare (sign)
PADI Nordic

Michael Hansson (sign)
IANTD Nordic

Fredrik Taule (sign)
Global Underwater Explorers

Heidemarie Nordahl (sign)
Norges Grottedykkerforbund

Vedlegg: Teknisk dykking